

Magdalena Gumkowska

"Pamiętki a Příroda", r. 8 (1983) : [recenzja]

Ochrona Zabytków 37/3 (146), 224-227

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PAMATKY A PŘÍRODA. Wyd. Státní ústav památkové péče a ochrany přírody w Pradze w wydawnictwie „Panorama” na zlecenie Ministerstwa Kultury CSR. Ukazuje się dziesięć razy w roku.

Rocznik 8 (1983)

Zeszyt I, stron 64, ilustracje

Státní ústav památkové péče a ochrany přírody w Pradze — vedoucí pracoviště vědeckotechnického rozvoje (Państwowy Instytut Ochrony Zabytków i Przyrody w Pradze placówką sterującą rozwojem naukowo-technicznym), s. 1—3. W związku z nadaniem Państwowemu Instytutowi Ochrony Zabytków i Przyrody w Pradze statusu jednostki sterującej rozwojem naukowo-technicznym w dziedzinie ochrony zabytków na terenie Czech wydawnictwo publikuje pełny tekst dokumentu ustalającego zakres i formy działania placówki.

V. Kasalický, *Řízení procesu urbanizace, péče o památky a přírodu* (Kierowanie procesem urbanizacji, ochrona zabytków i przyrody), s. 4—10, 6 il. Artykuł wiąże się z działalnością Komisji Problemowej ds. metod, technik i organizacji rewaloryzacji historycznych zespołów miejskich Grupy Roboczej Krajów Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii, Kultury i Muzealiów. Problemy nowego budownictwa w strukturze urbanistycznej historycznych zespołów miejskich. Proces urbanizacji i jego wpływ na kształtowanie nowej architektury. Potrzeba ochrony substancji zabytkowej.

L. Hromadová, D. M. Janota, *Městská pamiatková rezervácia Banská Štiavnica* (Banska Sztiawnica — miasto-rezerwat), s. 11—15, 5 il. Historia jednego z najbardziej cennych miast-rezerwatów w Słowacji. Analiza planowej ochrony zabytkowego miasta. Prezentacja dotychczasowego stanu badań architektonicznych i urbanistycznych, w tym również prowadzonych przez Polaków (PP PKZ).

K. Křížová, *Z obrazové sbírky Chotků ve Velkém Březně* (Z kolekcji malarzkiej rodziny Chotków w Wielkim Brzeźnie), s. 16—24, 18 il. Omówienie zbiorów malarzskich galerii zamkowej w Wielkim Brzeźnie. Dzieje kolekcji i jej założycieli, rodziny Chotków. Obrazy artystów czeskich, austriackich, niemieckich. Interesujące miniatury.

A. Vošahlík, *III zasedání Problemové komise mezinárodního výzkumného úkolu socialistických zemí „Metody, technika a organizace regenerace historických urbanistických souborů”* (III narada Komisji Problemowej Grupy Roboczej Krajów Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii Kultury i Muzealiów w zakresie metod, techniki i organizacji rewaloryzacji historycznych zespołów miejskich), s. 25. Sprawozdanie z posiedzenia Komisji w Pradze w dniach od 5 do 8.10. 1982 r. Konferencja połączona była ze zwiedzaniem Litomierzyc. Zapoznanie się z metodami badawczymi historycznego centrum miejskiego.

J. Herout, *Evropská veduta 17. století — obraz přeměny světa v uměleckém díle* (Weduta europejska XVII w. obrazem przetworzenia i przemian świata w dziele artystycznym), s. 26—28. Sprawozdanie z konferencji zorganizowanej w Pradze przez Instytut Teorii Historii Sztuki Czechosłowackiej Akademii Nauk w dniach od 27 do 29. 10. 1982 r.

Informacje, s. 28—29.

Recenzje, s. 29—31.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 2, stron 64, ilustracje

M. Suchomel, *Původní malířské povrchové adjustace českých barokních kamenných soch* (Pierwotne malarzkie pokrycia powierzchni kamiennych rzeźb barokowych), s. 65—75, 13 il. Artykuł przedstawia problemy kolorystyki rzeźb barokowych w Czechach. Analiza wybranych przykładów wskazuje na monochromię obiektów. Prezentacja dotychczasowego stanu badań.

P. Koukal, *Pavilón pro Reinerovu fresku v Duchcově* (Pawilon w Duchcovie przeznaczony na ekspozycję fresku Reinerera), s. 76—79, 4 il. Budowa nowego pawilonu na cele ekspozycyjne. Historia budowy obiektu i przygotowań do przeniesienia fresku V. V. Reinerera. Transfer malowidła — metody i przebieg prac. Problemy konserwacji rzeźb M. B. Brauna, które również znajdują się w pawilonie.

M. Mlýková, *K ikonografii dvou chebských šperkovic* (W kwestii ikonografii dwóch szkatulek na klejnoty z Chebu), s. 80—86, 8 il. Szczegółowa analiza materiałów ikonograficznych dotyczących reliefowych intarsji na szkatułkach. Badania nad tzw. chebskimi pracami („chebskim warsztatem”). Analiza historyczna scen przedstawionych na poszczególnych fragmentach zabytkowych obiektów.

V. Jiřík, J. Petrů, *O barevnosti fasád* (O kolorystyce fasad), s. 87—91, 2 il. Sprawozdanie z seminarium zorganizowanego przez SUPPOP i SURPMO w Pradze w dniach od 16 do 18.XI. 1982 r. na temat kolorystyki fasad.

N. Kubů, *Nad 14 ročníkem soutěže. Po stopách historie* (Nad 14 konkursem „Śladami historii”), s. 92—95, 7 il. Ocena 14 konkursu „Śladami historii”. Jego rola i znaczenie w popularyzacji wiedzy o zabytkach i ich ochronie.

Informacje, s. 95.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Bibliografia zawartości czasopisma za 1982 r.

Zeszyt 3, stron 64, ilustracje

M. Radová, *Barevnost historické architektury v dějinách památkové péče* (Barwność architektury historycznej w dziejach ochrony zabytków), s. 120—137, 8 il. Problemy

współczesnej konserwacji i restauracji architektury. Kolorystyka fasad w aspekcie estetycznym. Kolorystyka pojedynczych obiektów i ich zespołów w strukturze miasta historycznego.

V. Jiřík, *Světelně barevné faktory restaurování památek vývoje architektury* (Światło i jego barwa—czynniki istotne w konserwacji zabytków w rozwoju architektury), s. 138—146, 6 il. Autor podejmuje w artykule problematykę oświetlenia w architekturze. Rozpatruje dyskusyjną kwestię stosowania oświetlenia sztucznego. Przedstawia w ujęciu historycznym próby wykorzystania oświetlenia naturalnego w architekturze. Ciekawe przykłady architektury barokowej.

J. Petrů, *Předpoklady pro opravu architektury G. B. Pieroniho v Brtnici* (Założenia metodyczne przy odnowie architektury G. B. Pieroniho w Brtnicy), s. 147—151, 8 il. Historia osiemnastowiecznej przebudowy kościoła w Brtnicy. Prace prowadzone przez G. B. Pieroniho. Jako wzór posłużyło artyście wnętrze kościoła w Livorno projektu A. Pieroniho. Interesująca analiza porównawcza obiektów, ważna z punktu widzenia współczesnych prac konserwatorskich.

M. Flegl, *Hrad Bezděz a snahy o jeho záchranu v minulosti* (Zamek Bezdiez i starania o jego zabezpieczenie w przeszłości), s. 152—158, 7 il. Historia obiektu i prac konserwatorskich. Autor szczegółowo omawia działania z lat trzydziestych XX w. i po drugiej wojnie światowej.

Recenzje, s. 158—159.

Informacje, s. 159—160.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 4, stron 64, ilustracje

M. Vlček, *Ikonografický a památkový význam díla Carla Roberta Crolla* (Ikonograficzne i zabytkowe znaczenie dzieła Carla Roberta Crolla), s. 193—203, 14 il. Badania malarstwa Crolla (1800—1863) pod kątem jego wykorzystania przy restauracji niektórych obiektów architektonicznych położonych w Czechach Północnych (np. obraz „Zamek w Roudnicy”). Cenny materiał ikonograficzny o dużych walorach estetycznych. Obrazy Crolla dostarczają też informacji szczegółowych na temat wnętrza zamkowych i ówczesnego życia społecznego.

P. Hušek, *Zámecký park Jezeří* (Park zamkowy Jezerzy), s. 204—213, 10 il. Historia zamku (dawniej Eisenberg) — własności rodu Lobkowicůw. Osiemnastowieczny park barokowy i dziewiętnastowieczne, romantyczne jego przekształcenie. Prace inwentaryzacyjne i dokumentacyjne, badania dendrologiczne zmierzające do utrzymania i zabezpieczenia parku.

M. Suchomel, *Restaurátorské adjustace pískovcových torz před uložením v lapidárium* (Prace restauratorskie przy rzeźbach postacowych z piaskowca przed umieszczeniem ich w lapidarium), s. 214—216, 9 il. Przebieg prac restauratorskich przy uszkodzonych rzeźbach. Analiza metod konserwatorskich. Jako przykłady autor prezentuje rzeźbę Cerery dłuta M. B. Brauna z pierwszej ćwierci XVIII w. i rzeźbę przedstawiającą św. Jana Nepomucena dłuta J. Jelinka starszego z 1728 r.

N. Kubů, *Turistická sezóna 1982 na památkových objektech CSR* (Sezon turystyczny 1982 w obiektach zabytkowych CSR), s. 217—223, 5 il. Omówienie sezonu turystycznego w obiektach zabytkowych na terenie Czech. Liczba zwiedzających, akcje oświatowe. Zainteresowanie gości zagranicznych zabytkami Czech.

Informacje, s. 223—224.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 5, stron 64, ilustracje

V. Šlapeta, P. Zatloukal, *Kroměřížská architektura let 1850—1950*, (Architektura Kromierzyża w latach 1850—1950), s. 257—266, 11 il. Prezentacja najciekawszych osiągnięć

w architekturze Czeskiej od połowy XIX w. do połowy XX w. w Kromierzyżu, mieście o niezwykle interesującej zabudowie centrum historycznego. Architektura klasycystyczna i secesyjna proveniencji wiedeńskiej. Prace F. Skibinskiego, H. Gessnera, L. Mesenskiego. Przykłady funkcjonalizmu lat trzydziestych XX w. — J. Grunt. Przemiany urbanistyczne miasta.

F. Kropáček, *Zkušenosti Technického muzea v Brně z péče o technické památky* (Doświadczenia Muzeum Techniki w Brnie w zakresie ochrony zabytków techniki), s. 267—273, 9 il. Działalność Muzeum Techniki w Brnie. Prace badawcze i ochrona zabytków prowadzone są także w terenie. Artykuł prezentuje ciekawe przykłady obiektów na Morawach. np. młyn wodny w Slupi, kuźnię w Tieszanach, wiatrak w Kuželowie, wiadukt w Iwanczicku.

P. Kotlík, A. Jehličková, M. Valentová, L. Šůcha, J. Mayer, J. Zelinger, *Výsledky chemického průzkumu povrchu některých historických objektů* (Rezultaty badań powierzchni niektórych obiektów zabytkowych), s. 274—277. Artykuł prezentuje rezultaty badań w kotlinie praskiej, gdzie zanieczyszczenie powietrza powoduje zmiany w substancji zabytkowej. Problemy konserwacji i utrzymania zabytków w centrum historycznym miasta.

J. Štulc, *K současné organizaci, metodám a praktickým výsledkům péče o památky a historická města ve Francii* (W kwestii organizacji, metod i praktycznych rezultatów ochrony miast historycznych we Francji), s. 278—284, 8 il. Sprawozdanie z międzynarodowego seminarium ICOMOS w Pradze w dniach od 12.X. do 3.XI. 1982 r. poświęconego problemom rewaloryzacji miast historycznych. Omówienie kwestii prawnych, organizacyjnych i administracyjnych. Wprowadzanie nowego budownictwa w strukturę starych zespołów miejskich czy dzielnic.

Informacje, s. 285—286.

Recenzje, s. 286—287.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 6, stron 64, ilustracje

Zeszyt poświęcony sympozjum ICOMOS: Nowa rola grodów i zamków w życiu społeczeństwa.

O. Svobodová, *Hrady a zámky v dějinách naší země* (Grody i zamki w dziejach naszego kraju), s. 321—327, 8 il. Artykuł prezentuje rys historyczny grodów i zamków Czechosłowacji. Funkcja polityczno-społeczna obiektów i ich wartości artystyczne.

D. Antořová, J. Paukert, *Komplexní obnova státního zámku Vranov nad Dyjí* (Kompleksowa odnowa zamku Vranow nad Dyją), s. 328—333, 10 il. Obiekt w województwie południowomorawskim. Wszechstronna odnowa arealu zamkowego (prace budowlane, konserwatorskie, rzemieślnicze). Prezentacja działań, które po 7 latach zostały zakończone w 1979 r. i przyniosły obiektowi I nagrodę Ministerstwa Kultury CSR na najlepiej zagospodarowany zabytek.

J. Štulc, *Obnova národní kulturní památky zámku v Litomyšli* (Odnowa narodowego zabytku kultury zamku w Litomyślu), s. 334—340, 8 il. Szczegółowe omówienie prac projektowych, budowlanych i rzemieślniczych prowadzonych przy konserwacji zamku w Litomyślu. Analiza badań historycznych obiektu, a zwłaszcza jego przemian architektonicznych.

T. Durdík, J. Hýzler, L. Lancinger, J. Muk, *Stavební vývoj zámku v Tachově a jeho obnova* (Rozwój budowlany zamku w Tachowie i jego odnowa), s. 341—345, 6 il. Artykuł przedstawia problemy związane z odbudową zamku. Rezultaty badań średniowiecznej, centralnej części obiektu. Problemy zabezpieczenia statycznego i przystosowania zabytku do współczesnych potrzeb.

H. Mž y k o v á, *Výsledky průzkumu a reinstalace historické obrazárny ve Velkých Losinách* (Rezultaty badań i ponowna instalacja galerii obrazów w Wielkich Losinach), s. 346—351, 14 il. Kolekcja należy do najcenniejszych na Morawach. Zbiory rodziny panów z Żerotina pochodzące z okresu od XVI do XIX w. Malarstwo czeskie, niemieckie, włoskie i niderlandzkie.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 7, stron 64, ilustracje

V. Nejedlý, K. Ochmann, *Památková obnova a společenská aktivace areálu zámku v Chropyni v okrese Kroměříž* (Odnowa i udostępnienie areálu zamku w Chropyni w powiecie Kromierz), s. 385—391, 6 il. Artykuł prezentuje proces rekonstrukcji zamku dla potrzeb ekspozycyjnych. W zamku znajdzie pomieszczenie galeria malarstwa Emila Filli.

Z. Hanzl, *Kamenné památky lidové proveniencie ve východních a severovýchodních Čechách* (Kamienne zabytki proveniencji ludowej na terenie Czech wschodnich i północno-wschodnich), s. 392—397, 7 il. Analiza porównawcza rzeźby kamiennej w Czechach z okresu od XVIII do XIX w. Główne tendencje estetyczne. Autor podaje liczne przykłady twórczości wyrastającej z tradycji ludowej.

J. Vodičková, *Raně gotický dům čp. 403 v Rytířské ulici* (Wczesnogotycki dom nr 403 na ulicy Rytirzskiej), s. 398—401. Szczegółowa analiza badań naukowo-historycznych i architektonicznych kamienicy przy ulicy Ryckerskiej w Pradze. Częściowa odbudowa kamienicy z uwzględnieniem nowo odsłoniętych fragmentów pomieszczeń gotyckich.

V. Nejedlý, *Restaurátorské práce na jižní Moravě v roce 1982* (Prace konserwatorskie na Morawie południowej w 1982 r.), s. 402—406. Omówienie prac konserwatorskich. W 1982 r. prowadzonych było 80 akcji, z których 45 zostało zakończonych. Autor przedstawia ciekawe prace konserwatorskie, np. konserwacje fresków w kościele farnym w Krztinach, konserwację sztukaterii w kaplicy Wszystkich Świętych na zamku w Telczy, podjęcie prac konserwatorskich przy Stupie Morowym w Welehradzie.

Dyskusje, s. 406—408.

Recenzje, s. 408—412.

Informacje, s. 412—414.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 8, stron 64, ilustracje

Zeszyt poświęcony 25-leciu Państwowego Instytutu Ochrony Zabytków i Przyrody w Pradze.

B. Tykva, *25 výročí založení Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody v Praze* (25 rocznica powstania Państwowego Instytutu Ochrony Zabytków i Przyrody w Pradze), s. 449—453, 12 il. Sprawozdanie z uroczystości związanych z jubileuszem Instytutu. Wystąpienie Ministra Kultury CSR.

O. Svobodová, *25 let Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody* (25 lat Państwowego Instytutu Ochrony Zabytków i Przyrody), s. 454—461, 11 il. Ocena działalności Instytutu i jego roli w procesie ochrony dziedzictwa kulturowego.

A. Vošahlík, *25 let péče o historická města* (25 lat ochrony miast historycznych), s. 462—470, 19 il. Działalność Instytutu w dziedzinie ochrony miast historycznych. Opracowanie koncepcji ochrony i pełnej rewaloryzacji zespołów historycznych. Autor prezentuje 4 etapy działań od 1950 r. do 1983 r. Analiza materiałów badawczych i wyników konkretnych prac (Znojmo, Jihlava, Praga, Czeski Krumlow).

J. Vondra, *Péče o památky lidové architektury* (Opie-

ka nad zabytkami architektury ludowej), s. 471—472, 3 il. Problemy ochrony architektury ludowej. Prace badawcze i dokumentacyjne. Ocena stanu obiektów znajdujących się w użytkowaniu. Kwestia zabezpieczenia pojedynczych obiektów w terenie.

E. Vomlelová, *Péče o památky pokrokových a revolučních tradic* (Ochrona zabytków będących świadectwem postępu i tradycji ruchu rewolucyjnego), s. 473—475, 3 il. Omówienie działalności w zakresie ochrony zabytków ruchu rewolucyjnego. Znaczenie społeczne i ideologiczne ekspozycji muzealnych.

J. Wagner, *Evidence a dokumentace kulturních památek* (Ewidencja i dokumentacja zabytków kultury), s. 476—480. Prezentacja osiągnięć w zakresie ewidencji i dokumentacji zabytków. Rola fotogrametrii oraz dokumentacji ikonograficznej. Monograficzne studia i ich rola w badaniach naukowo-historycznych.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 9, stron 64, ilustracje

N. Bažantová, *Textilní fragmenty z hrobky kněžny Ludmily* (Fragmenty tkanin z grobu księżny Ludmiły), s. 513—519, 13 il. Badania nagrobku księżny Ludmiły, żony Bożywoja I, odsłoniętego w bazylice Św. Jerzego na Praskim Zamku. Badania materiałów, w które spowite były szczątki księżny. Analiza kolejnych warstw materiałów, ustalenia natury historycznej i technicznej. Materiały pochodzą z okresu pomiędzy X i XII w.

L. Dědková, *Brušperk nad Ondřejnicí — štuková výzdoba fasád kolem roku 1800* (Brusperk nad Ondřejnicą — stiukowy wystrój fasady z okresu około 1800 r.), s. 520—524, 8 il. Analiza historyczna przy pracach konserwatorskich na fasadzie domu nr 13 na rynku w Bruszperku. Powrót do pierwotnej kolorystyki fasady i rekonstrukcja stiuków. Znaczenie badań naukowo-historycznych przy konserwacji licznych podobnych obiektów w tym regionie.

D. Stehlíková, *Znovunalezené náhrobky v Anežském klášteře v Praze* (Nowo odkryte nagrobki w klasztorze Aneżskim w Pradze), s. 525—529, 10 il. Badania odkrytych fragmentów ponad 30 nagrobków z klasztoru Św. Agnieszki w Pradze. Szczegółowa analiza historyczna znalezisk pochodzących z okresu od XII do XVII w.

J. Vítovský, *Gotické nástěnné malby ze Židovic a v Bedřichově Světci na Mostecku* (Gotyckie malowidła ścienne z Żidowic i z Bedrzichowa Świecti na Mostecku), s. 530—535, 5 il. Porównawcza analiza historyczna malowideł ściennych z kościoła Wniebowstąpienia Panny Marii w Żidowicach i z kościoła Św. Jakuba w Bedrichowie Świecti. Malowidła pochodzą z trzeciej ćwierci XIV w. i pozwalają na podjęcie badań nad warształtem jedynej pracowni malarskiej w tym regionie.

Informacje, s. 536—543.

Recenzje, s. 543.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 10, stron 64, ilustracje

L. Hornychová, V. Tintěra, *Národní divadlo — rekonstrukce a zástavba okolí* (Teatr Narodowy — rekonstrukcja i zabudowa otoczenia), s. 577—586, 14 il. Artykuł omawia szczegółowo problemy związane z rekonstrukcją Teatru Narodowego w Pradze. Prezentacja konkursów na zabudowę otoczenia teatru. Prace projektowe i wykonawstwo budowlane. Prace konserwatorskie we wnętrzu teatru.

V. Gleich, *Rekonstrukce interierů historické budovy Národního divadla v Praze* (Rekonstrukcja wnętrza budynku Teatru Narodowego w Pradze), s. 587—592, 13 il. Autor szczegółowo przedstawia prace rzemieślnicze prowadzone we wnętrzach Teatru Narodowego. Modernizacja zalepcza, ocena walorów użytkowych i estetycznych wnętrza.

O. Pechová, *K problematice nástěnných maleb v Národním divadle a jejich záchrany* (W kwestii malowideł ściennych w Teatrze Narodowym i ich ochrony), s. 593—595, 5 il. Prezentacja prac konserwatorskich przy malowidłach projektu M. Alesza we foyer i na widowni (plafon) Teatru Narodowego. Problemy konserwatorskie natury warsztatowej i technologicznej.

V. Šlapeta, *Adolf Loos a česká architektura* (Adolf Loos i architektura czeska), s. 506—602, 11 il. Artykuł poświęcony ocenie dorobku twórczego jednego z prekursorów współczesnej architektury czeskiej Adolfa Loosa w 50 rocznicę jego śmierci. Wpływy artysty na tendencje artystyczne epoki, spadkobiercy i wychowankowie.

O. Bešeová, *Zamyšlení nad dědictvím historických zahrad a parků* (Refleksje nad dziedzictwem historycznych ogrodów i parków), s. 603—605, 5 il. Problem włączenia parków i ogrodów historycznych w nurt życia współczesnego. Działalność wojewódzkich ośrodków ochrony zabytków i przyrody.

J. Vondra, *K péči o technické památky* (Na temat ochrony zabytków techniki), s. 605—606, 1 il. Problemy ochrony zabytków techniki. Autor zwraca uwagę na zbyt małą operatywność w ochronie zabytków nieruchomych.

Informacje, s. 607.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Oprac. Magdalena Gumkowska